

Orvosi műhibaperek

Interjú dr. jur. dr. med. Hantos Ádámmal

Az új egészségügyi törvény hatálybalépése óta (1997) tovább nőtt az orvosi műhibaperek száma, ez a jogszabály ugyanis a korábbiakhoz képest részletesebben szabályozza a betegek jogait, így az érintettek sokkal pontosabb képet kapnak arról, miért is perelhetnek. Emellett az elmúlt tíz évben ügyvédi irodák és orvos szakértők specializálódtak e perekre. A témával kapcsolatban az orvosi műhibaperek egyik specialistáját, dr. jur. dr. med. Hantos Ádámot kérdeztük.

Mióta foglalkozik műhibaperekkel?

Eredetileg orvosnak készültem, 1999-ben diplomáztam a Semmelweis Egyetemen, majd két évvel később az ELTE jogi karán. Miután mind a két foglalkozás teljes embert kíván, választani kellett: az ügyvédi pálya mellett döntöttem.

Orvosi végzettségem miatt ügyvédként magától értetődő volt, hogy az egészségügyi joggal kezdtem el foglalkozni. Nagy könnyebbség az, hogy az orvosi dokumentációkat megértem, nem kell minden esetben orvos szakértővel konzultáljak.

Kiket képvisel?

Az ügyfélköröm vegyes, képviselek betegeket, orvosokat, illetve egészségügyi intézményeket egyaránt, kb. fele-fele arányban.

Kit lehet jogilag felelősségre vonni? Ki ellen indul a per?

Amennyiben kórházban dolgozó orvos hibázott, úgy a munkáltatója, vagyis az egészségügyi intézmény a felelősségre vonható. Abban az esetben, ha az orvos magánorvosként látta el a beteget, akkor az orvost közvetlenül, vagy ha a tevékenységét egy vállalkozás keretében végezte, akkor a vállalkozást lehet perelni.

Az orvos/kórház peresztesége esetén a felelősségbiztosító köteles helyt állni a biztosítási kötvényben meghatározott eseti helytállási limit erejéig (általában 5 millió Ft).

Annak, hogy ki ellen indul a per, a kártérítési összeg behajthatósága szem pontjából is jelentősége lehet.

Komolyabb kártérítési összegnél előfordulhat, hogy egy orvosi vállalkozáson nem lehet behajtani a biztosító által nem fedezett összeget.

Hogyan indul az eljárás, mennyi ideig tart egy per?

Az eljárás megindítása előtt általában tanácsos egy orvos szakértői véleményt készíttetni. Ez lehet magánfelkérésre készített szakvélemény, de 2006 óta már a per megindítása előtt is lehet kérni szakértő kirendelését, ezt a szakvéleményt a bíróság később a perben teljes értékű bizonyítékként figyelembe veszi. A szakértő természetesen csak az összes orvosi lelet ismeretében tud véleményt alkotni, így a kórháztól/orvostól a betegnek vagy az ügyvédnek ki kell kérni az teljes orvosi dokumentációt. Az előre elkészített szakvéleménnyel elkerülhetők a nem megalapozott követelések, továbbá orvos szakértői véleménnyel, jóval nagyobb esély van a peren kívüli megegyezésre. A következő lépés egy egyezségi ajánlat összeállítása a kórház/orvos részére. Ha nem eltűzött a követelés és megfelelő szakvélemény is alátámasztja a követelés jogosságát, nagyobb az esély a megegyezésre. Abban az esetben, ha nem sikerül a követelést egyezséggel lezárni, úgy egy hosszú, 3–5 évig tartó perrel kell számolni. A per elsősorban a szakvélemények megtámadása, kiegészítése miatt húzódik ilyen sokáig.

Az első fokú eljárás alatt mód van ún. közbenső ítéletet kérni, amivel a bíróság a felelősség fennállása tárgyában dönt. Ezt követően, amennyiben fennáll a kórház felelőssége, a per második szakaszában már csak a kártérítés összegszerűségét kell megállapítani. A közbenső ítélet után a perben általában már meg tudnak egyezni a felek.

Hány műhibaper indul évente? A gyakorlat szerint hány százalékban ad igazat a bíróság a betegnek?

Bár hivatalos statisztika nincs, de a becslések szerint ma Magyarországon évente kb. 300 orvosi műhibaper indul. Mára már a betegek kb. kétharmada pernyertesként kerül ki a bírósági jogvitából. A perek mellett nem szabad elhanyagolni a peren kívüli megegyezéseket sem, jóllehet ezek számaránya még kisebb.

Mely orvosi szakmák területén van a legtöbb per? Mire alapozzák általában a kártérítési igényeket?

A legérintettebbek a sebészet, szülészeti és a fogorvosi szakma, a perek több mint a fele ezen a területen indul. A kártérítési igényeket általában diagnosztikus tévedésre vagy terápiás mulasztásra alapozzák, azonban nagyon gyakoriak a nem megfelelő tájékoztatásra alapított eljárások is.

Mekkora összeget ítélt meg általában a bíróság? Mekkora volt a legmagasabb kártérítési összeg?

A kártérítés vagyoni és nem vagyoni kártérítésből állhat. A vagyoni kártérítés általában a gyógykezelési, ápolási, felnevelési (tartási) költségekből és a keresetkiesésből áll. A nem vagyoni kár összegszerűségének tekintetében mára már kialakult egy viszonylag egységesnek nevezhető bírói gyakorlat. Halálesetnél a kártérítés mértéke attól függ, hogy ez milyen hosszú ideig és milyen mértékben gyakorol hatást a hozzátartozókra.

Gyermek vagy idős ember halálát okozó műhiba esetén jelenleg 2–3 millió Ft körül van a nem vagyoni kártérítés mértéke, míg az aktív korú szülő halála esetén ez elérheti a 4–5 millió Ft-ot is. Ennél magasabb összegű kártérítést a hazai bírói gyakorlat a rokkantságot okozó műhibák esetén ítélt meg. Kisebbségi rokkantság esetén (pl. egy végtag elvesztése) 6–7 millió Ft összegű nem vagyoni kártérítés mondható általánosan elfogadottnak, teljes rokkantság esetén (pl. teljes bénulás) ez jelenleg már 10–15 millió Ft körül mozog. A bíróságok a kár összegszerűségének megállapításakor általában figyelembe veszik az életkort, nemet, a sérülés nagyságát, maradandó voltát. A magyarországi gyakorlat szerint a bíróságok jelenleg átlagosan 3–5 millió Ft-ot ítélt meg a betegnek, ill. a hozzátartozónak. Miután évente kb. 300 per indul, ezért éves szinten kb. egymilliárd Ft kártérítési összegről van szó. A legmagasabb eddig megítélt kártérítési összeg százmillió Ft volt, illetve a legmagasabb járadék 350 000 Ft. Egy-egy ilyen nagyobb összeg akár a kórház csődjéhez is vezethet, azonban mostanáig az önkormányzatok, mint fenntartó tulajdonosok ilyen esetekben mindig kipótolták az egészségügyi intézmény költségvetését.

Az eljárás menete:

1. orvos szakértői vélemény készítése;
2. egyezségi ajánlat összeállítása a kórház/orvos részére;
3. ha nem sikerül megegyezni, 3–5 évig tartó perre lehet számítani.

Milyen költségekkel jár a pereskedés?

A kártérítési ügyeket általában sikerdíjas elszámolással vállaljuk el, vagyis nem kell előre ügyvédi díjat fizetni. Illetéket (6%) sem kell előre leróni, ezt az állam megelőlegezi. Az orvos szakértői véleményt viszont ki kell fizetni, melynek összege ma már eléri, ill. meghaladja a

100 000 Ft-ot. A per kockázata továbbá abban áll, hogy pervesztesség esetén a pervesztesség arányának megfelelően az illetéket és a perköltséget is meg kell fizetni. Annak érdekében, hogy a pervesztesség kockázata minél kisebb legyen, sokszor ajánlott kisebb kártérítési összeggel benyújtani a keresetet, megvárni a közbenső ítéletet, és a kereseti követelést csak ezután felemleni.

Mi volt eddig a legérdekesebb ügye?

Az egyik, még folyamatban lévő peremben nagyon várom az ítéletet. Egy női ügyfelemnek orvosi hiba miatt nem sikerült a művi terhesség megszakítása, így akarata ellenére gyermeke született, szerencsére egészségesen jött a világra. A magyar bírói gyakorlat még nem teljesen egységes abban a tekintetben, hogy egészséges gyermek megszületése esetében járhat-e a szülőknek kártérítés. A véleményem szerint a szülők jogosultak kártérítésre. Nem az egészséges gyermek megszületése a kár, hanem az az anyagi teher, ami a szülőkre hárul a gyermek felnevelésével kapcsolatban.

Mi a helyzet büntetőjogilag? Mire számíthat a vétkes orvos?

Büntetőeljárás orvos vagy egyéb egészségügyi dolgozó ellen a Büntető Törvénykönyv foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés nevű tényállása alapján indulhat. A büntetőeljárás során azt vizsgálják, hogy történt-e foglalkozási szabályszegés és ebből kizárólagosan következik-e a beteg egészségének, életének veszélyeztetése.

A büntetőeljárást az esetek többségében még a rendőrség előtti nyomozati vagy ügyészség előtti eljárási szakban megszüntetik, igen ritka esetben történik bírósági elmarasztalás. Tekintve, hogy a polgári jogi felelősség megállapításának feltételei enyhébbek (nincs kizárólagosság, elég a nagy valószínűség), gyakran előfordul, hogy egy adott ügyben a büntetőeljárást megszüntetik, de az egészségügyi intézmény polgári jogi felelősségét megállapítják.

A mostani egészségügyi reform, a magánszféra betörése milyen irányba fogja eltolni a műhibapereket?

Úgy gondolom, hogy a magán-egészségügyi szolgáltatók előretörésével, az egészségügy fizetőssé válásával a betegek igényei, elvárásai is egyre magasabbak lesznek. Ennek megfelelően az esetleges hibákat is egyre kevésbé fogják tolerálni, vagyis előreláthatóan több eljárás fog indulni.

A magyarországi gyakorlat szerint

A bíróságok jelenleg átlagosan 3–5 millió Ft-ot ítélnek meg a betegnek, ill. a hozzátartozónak. Éves szinten kb. 1 milliárd Ft kártérítési összegről van szó.

A legmagasabb eddig megítélt kártérítési összeg 100 millió Ft volt, illetve a legmagasabb járadék 350 000 Ft. Az orvos szakértői véleményt viszont ki kell fizetni, melynek összege ma már eléri, ill. meghaladja a 100 000 Ft-ot.

2007. szeptember